

ZGODBA O SLAVI IN IVO

Preden sta se Slava in Ivo Tarman na pustni torek leta 1919 spoznala, je Ivo poteklo že 23 let, Slavi 20. Mladi kovinar je moral izkusiti tudi blato jarkov avstrijsko-italijanske fronte. Slava pa je bila Kamničanka, kmečko dekle. Dobri dve leti kasneje sta se vzela in te dni v letu 1981 praznujeta 60 let skupnega življenja.

• Najprej je Ivo popravil letala prve kraljevske eskadrilje. Kovinskih ptic pa je bilo malo in kmalu je ostal brez dela. Napisal je prošnjo za kragujevski vojnotehnični zavod. Sprejeli so ga, postal je mojster-puškar. Zatem je družinico pot vodila v Ohrid, Bitolo, Vršac, Kamnik in nekje na tej poti sta se jima rodila hčerka in sin. Tik pred drugo svetovno katastrofo so pristali v Šiški na Verovškovi.

• Vojska. In v tej preleteli vojni se je spremenilo tudi življenje Tarmanovih. Uprli so se, kakor deset in deset tisoči drugih.

• »Nekoliko pred prvim majem 1942 so nas vse skupaj, razen žene, aretirali. Mene so odgnali v belgijsko kasarno. Tam sem marsikaj videl,« se spominja Ivo Tarman. Pretepe, razmesarjene domoljube. Ivana Grbca, preden so ga gnali na strelišče. Iva so nagnali domov in poslej je nekoliko previdnejše z uporništvom nadaljeval v šišenski kurilnici.

• Svoboda. Veličastno. Enkratno. Nepovljivo. Navdušenje, rože, morje rož in pesmi. Tarmanova mama je med osvoboditelji spraševala po svojih:

• »Vrnili sta se oba. Janez zgodaj popoldne in proti večeru tudi Nada. Oba živa.«

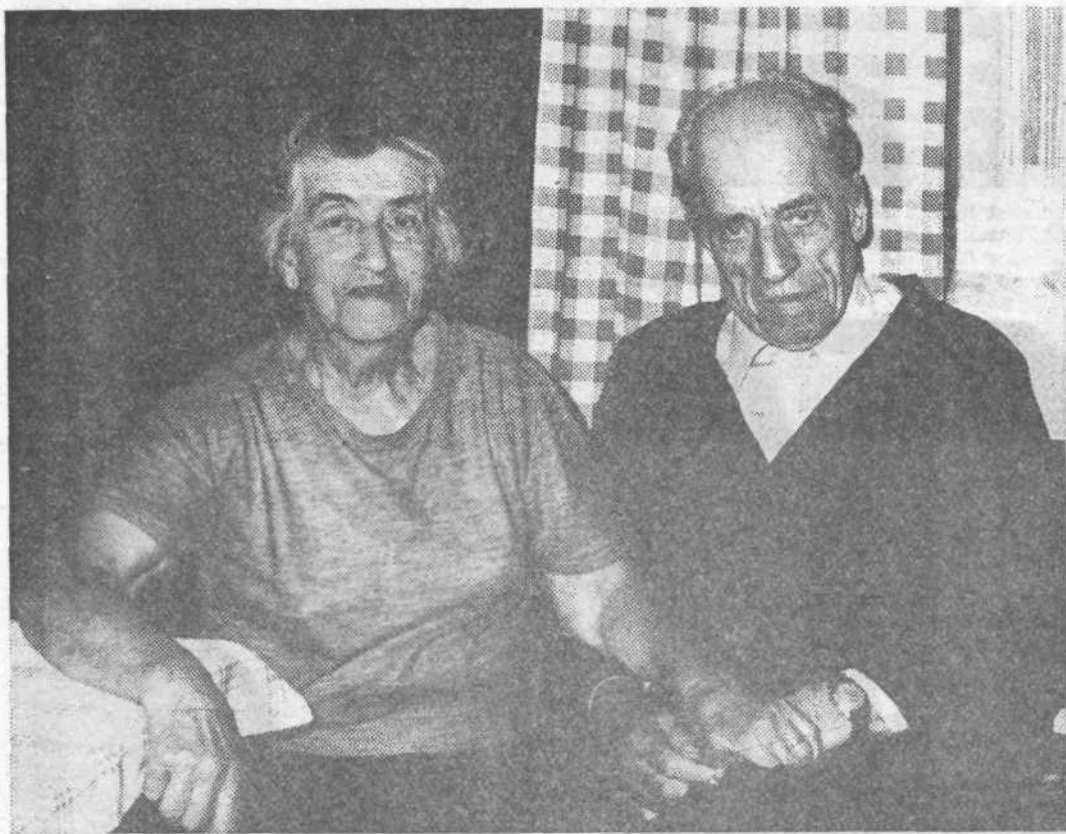
• In tega snidenja mama Slava skoraj ne bi dočakala. Beli so jo na Turjaku hoteli likvidirati:

• »Imeli smo tudi srečo, ostali smo...«

• Obnova. Ivo Tarman tudi na progi Samac-Sarajevo. Prvi izvoljeni poslanec v Šiški — Bežigradu. Danes 85-letni Ivo je le nekoliko popustil. Močno ga daje naduha in sluh mu je opešal. Mati Slava pa je še vsa urna, okretna. Tako se zdi, kakor da bi v petah imela žerjavico:

• »O, pa sem res rada plesala. Oče pa ne, je bil rajši muzikant. Pa sva,« se je nasmejala, »pa sva imela urejeno življenje. Dostikrat je bilo lepo.«

• Živahni značaj matere Slave se je, kot kaže, dobro ujema z nekoliko razmišljajočim značajem očeta Ivana. Tako smo lahko zaslutili v dolga leta čedno izpisani Kroniki starega Šiškarja. Za štiri zvezke bi je bilo. Precej je tudi pesmi. In v teh pesmih je na svoj način Ivo Tarman sledil dogodkom okoli sebe. Veliko jih je posvečenih naravi. Kadar

• Mati Slava bo v zgodovini slovenskega upora zanesljivo zapisana po dveh dejanjih. Samostojno je obiskala škofa Rožmana in protestirala proti mučenju in posiljevanju slovenskih žena in deklet:

• »Predala sem tudi peticijo generalu Grazioliu. Bilo je v času demonstracij in Zima Vrščaj mi je povedala, da sem določena za tako nalogo.«

• Tako so zaprli tudi Slavo Tarmanovo. Po treh mesecih v šempetrski kasarni so jetnike premestili v Koper. Tam pa so jih osvobodili partizani:

• »Še danes me oblijejo solze. Kako čudovito snidenje. Lačne, ušive, umazane so nas odpeljali v Marezige in nas tam nahranili.«

pa ni svojega razpoloženja zmogel izraziti v pisani besedi, se je lotil čopiča. Nekatere slike so prav zanimive:

• »Zelo bogato življenje sva imela. Zdaj pa so najini ljubljenski vnuki. Ej, kako so ljubki...«

• Nedavno tega je družina Tarman prejela najvišje ljubljansko priznanje, zlato plaketo ilegalca. Svoj del, pošten kos svojega življenja sta tej bleščavi prispevala tudi Slava in Ivo Tarman.

• Dobrota in klen značaj. Ljubezen do domovine in svobode. Korajža matere in trdna odločnost očeta. Pa pri vsem tem ostati vedno človek...

Bogomir Šefic
Foto: Miran Bednar

Iz dnevnika
malega
Šiškar-ja

Petek

Danes je spet napočil konec šolskega leta. To je vedno čuden dan, kajti človek ne ve, ali bi bil vesel ali žalosten. No, kar se mene tiče, sem vesel zato, ker je sploh konec, žalosten sem pa vsako leto zaradi drugega razloga. Namreč, predlanskim sem imel cvek iz slovenščine, lani iz matematike, letos so se pa razlogi nekoliko pomnožili in jih raje ne bom našteval. Sicer pa tako in tako pravijo, da tudi Einstein v šoli ni bil odličnjak. Tudi jaz nisem. Mama pravi, da je pa to tudi edina najina skupna lastnost, kajti da jaz nikoli ne bom tako brihten, da bi izumil relativnostno teorijo. Jasno, da je ne bom, ko pa jo je že Einstein...

Seveda pa ata in mama nista udeležena v mojem izobraževanju le s tem, da bi opazovala mojo podobnost z omenjenim učenjakom, temveč tu in tam grobo posežeta v integriteto moje krhke osebnosti. Tu in tam dobim tudi kľofute, kar pa mislim, da ni vzgojno. Lep dokaz za to sem jaz sam, saj sem kljub batinam zelo brezkompromisen in trdno opredeljen cvekar.

Nekajkrat sta moja roditelja poskusila tudi z obljubami. Lani sta mi za dobro spričevalo obetala bicikl. Nisem ga dobil. Nekoliko zato, ker spričevalo sploh ni bilo dobro, pa tudi zato, ker biciklov v štacunah ob koncu leta sploh niso imeli (tako kot letos). Zdaj ne vem ali je pridni mulariji obljubilo kolesa toliko staršev, da je robe zmanjkalo ali je vmes kaj drugega. Spoznal sem, da sem se pravzaprav celo leto trudil zaman in to ni vzgojno — pa čeprav sem se trudil nekoliko neuspešno. Ampak, vzemimo: si predstavljate grozo, če bi jaz nenadoma izdelal z odliko?

Letos sta mi moja najbližja sorodnika obljubila počitnice ob morju. Toda glede na cene, nizek regres in atovo plačo si mislim, da sta frajerja kar malce navijala za to, da ne bi dobil preveč odličnih ocen. Res jih nisem. Toda, vzemimo: kakšen razpad sistema bi nastal, če bi mi pa letos po kakšnem miraklu uspelo...

Mislím, da so danes starši v zelo neugodnem položaju, saj so takšne spodbude zelo drage in tvegane.

Bom pa tudi jaz zaprmej odlični, če bodo prisegli, da si bomo lahko odličnjaki sami izbirali smer, po kateri se bomo spopadali z usmerjenim izobraževanjem in temu bi se reklo tudi moderna spodbuda...

P. S.: Ata je robantil, češ da je to svinjarija, kar piše v časopisu, češ da so dijake vpisovali tudi na neko šolo za varilce, čeprav ta praktično sploh ne obstaja. Ne vem, kaj je to tragičnega. A ni to fino, če se vpišeš, potem ti pa jeseni povedo, da tvoje šole sploh ni in si prost kot ptiček na veji ter se greš lahko celo septembra ravbarje in žandarje tudi dopoldne...

Srečko

Srečko